

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 1544
Tarih : 29.12.2019

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
KÜTÜPHANE VE ARŞİV
HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI
Tarih: 27/12/2019
Sayı: -120.10-E 00000591844

0000591844

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Suriyeli işçiler genel olarak sağlık ve iş güvencesinden yoksun, insan hak ve özgürlüklerine aykırı koşullarda; yaşadıkları kentin özelliklerine göre, emek-yoğun ve ağırlıklı olarak vasıfsız işlerde çalışmaktadır. Suriyelilerin çalışma koşullarının düzeltilmesi için yapılabileceklerin tespiti ve çözümü adına Anayasa'nın 98'inci, İç Tüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ederiz.

Kemal PEKÖZ

Adana Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye’de bugün 3 milyon 695 bin 944’ü geçici koruma statüsüyle yaşayan Suriyeliler olmak üzere toplamda 4 milyon 800 bin göçmen ve sığınmacı yaşamaktadır. Suriyelilerin 2 milyon 2 bin 880’i erkeklerden, 1 milyon 693 bin 64’ü ise kadınlardan oluşmaktadır. Bu kişilerin 1 milyon 740 bin 760’ı 0-18 yaş aralığındadır. Mülteciler Derneği’nin verilerine göre; 62 bin 216 Suriyeli geçici barınma merkezlerinde kalmaktayken 3 milyon 633 bin 728 Suriyeli ise şehirlerde yaşamaktadır. Yani Suriyelilerin yalnızca %1,68’i kamplarda geri kalan %98,32’si ise şehirlerde yaşamaktadır.

İçişleri Bakanlığı tarafından 1 Ağustos 2019 tarihinde yapılan açıklamaya göre 47 bini yetişkin, 45 bin 280’i çocuk toplamda 92 bin 280 Suriyeliye Türkiye vatandaşlığı verilmiştir. Yine İçişleri Bakanlığı’nın 4 Aralık 2019 tarihinde yaptığı açıklamada, ülkesine dönen Suriyeli sayısının 369 bin 690 olduğunu belirtilmiştir. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından 31 Mart 2019 tarihinde yapılan açıklamaya göre Türkiye’de çalışma izni verilen Suriyeli sayısı 31 bin 185 kişidir. Bu sayının içerisinde çalışma izni verilen kadın sayısı ise çok azdır.

Suriyeli işçiler genel olarak sağlık ve iş güvencesinden yoksun, insan hak ve özgürlüklerine aykırı koşullarda çalıştırılmaktadır. Ücretli çalışan kişilerin önemli bir bölümü, yaşadıkları kentin özelliklerine göre, emek-yoğun ve ağırlıklı olarak vasıfsız işlerde çalışmaktadır. Çalışmanın yoğunlaştığı sektörler; mevsimlik işler olan tarım ve hayvancılık başta olmak üzere, inşaat, tekstil ve hizmet sektörüdür. Bu alanlara yönelinmesinin sebebi, çalışma sırasında Türkçeye daha az gereksinim duyulması ve kayıt dışılığın yaygın olmasıdır.

Kalkınma Atölyesi’nin hazırladığı rapora göre; ayakkabı imalat atölyelerinin yoğun olduğu İstanbul’da, Suriyeli çocukların yanı sıra Türkiye’de kayıt dışı yaşayan başka ülkelerden göçmen çocuklar da çalıştırılmaktadır. Ayakkabı imalat sektöründe çalıştırılan çocukların %90’ı göçmendir ve daha çok ayakkabı üretiminin “sayacılık” aşamasında görev almaktadırlar. Suriyeli çocuk işçiler ayakkabı imalat sektörünün yanı sıra trikotaj atölyelerinde, tekstil fabrikalarında, kuru meyve fabrikalarında, araba tamirhanelerinde, tarım işçiliğinde, sokaklarda kâğıt mendil, su satıcılığı gibi işlerde çalıştırılmaktadır.

23 Aralık 2019 Pazartesi günü basında yer alan iddialara göre; 17 Aralık 2019 Salı günü Adana’da bir erkek cesedi bulunmuştur ve cesedin Halep doğumlu Mustafa el Recep isimli Suriyeliye ait olduğu tespit edilmiştir. Mustafa el Recep’in cesedi kendini astığı iddia edilen fabrikadan, fabrikanın patronu ve 3 işçisi tarafından işyerine zarar geleceği, başlarının belaya gireceğini düşünülerek, yol kenarına bırakılmış ve üzerine battaniye örtülmüştür. Bu kişilerden fabrika patronu Serkan M. ve ustabaşı Savaş İ. çıkarıldıkları mahkemece tutuklanırken; İsa K. ile Esat E. adlı işçiler adli kontrol şartıyla serbest bırakılmıştır. Ustabaşı Savaş İ.’nin ifadesine göre; Mustafa el Recep’in 2 hafta önce çalışmaya başlamıştır ve kalacak yeri olmadığı için fabrikada kalmaktadır. Recep’in sigortasız çalıştırıldığı da iddialar arasındadır. Yalnızca bu

0000591844

olay bile Suriyelilerin yaşam ve çalışma koşullarının ne kadar kötü olduğunu bir v örneğidir.

Tüm bunlardan hareketle; Suriyelilerin büyük bir kısmının geri dönmeyeceği, bu ülkede kalıcı olacağına dair araştırmalar ve verilere ilişkin kapsamlı bir değerlendirmeye ihtiyaç vardır. Bugünden eşit vatandaşlık hukuku çerçevesinde konuya yaklaşılmalı ve bu çerçevede Suriyeliler ile ilişkiye geçerek eşit yurttaşlar olarak ortak sorunlarımıza ortak çözüm üretme temelinde birlikte siyaset yapabilmek olanaklı kılınmalıdır. Suriyelilerin yaşam ve çalışma koşullarının düzeltilmesi için yapılabileceklerin tespiti ve çözümü adına bir Meclis Araştırması açılması elzemdir.

1	ABDULLAH KOÇ	AĞRI	<i>Abey</i>
2	FİLİZ KERESTECİOĞLU	ANKARA	<i>Filiz</i>
3	NECDET İPEKYÜZ	BATMAN	<i>Necdet İpekyüz</i>
4	AYŞE ACAR BAŞARAN	BATMAN	<i>A. Acar</i>
5	İMAM TAŞÇIER	DİYARBAKIR	<i>İmam Taşcier</i>
6	GARO PAYLAN	DİYARBAKIR	<i>Garo Paylan</i>
7	MAHMUT TOĞRUL	GAZİANTEP	<i>Mahmut Toğrul</i>
8	MURAT ÇEPNİ	İZMİR	<i>Murat Çepni</i>
9	EBRÜ GÜNAY	MARDİN	<i>E. Güney</i>
10	MERAL DANIŞ BEŞTAŞ	SİİRT	<i>Meral Daniş Beştas</i>
11	AYŞE SÜRÜCÜ	ŞANLIURFA	<i>Ayşe Sürücü</i>
12	HABİP EKSİK	İĞDIR	<i>Habip Eksik</i>
13	HÜSEYİN KAÇMAZ	ŞIRNAK	<i>Hüseyin Kaçmaz</i>
14	AHMET ŞIK	İSTANBUL	<i>A. Şik</i>
15	PERO DUNDAR	MARDİN	<i>P. Dunder</i>
16	TUMA ÇELİK	MARDİN	<i>Tuma Çelik</i>
17	RIDVAN TURAN	MERSİN	<i>Ridvan Turan</i>
18	ŞEVİN ÇOŞKUN	MUŞ	<i>Şevin Çoşkun</i>
19	MENSUR İŞİK	MUŞ	<i>Mensur İşik</i>
20	SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ	İZMİR	<i>Serpil Kemalbay</i>